

Tillträdesregler för högskoleutbildningar

Om du vill börja läsa en utbildning på grundnivå på universitet eller högskola måste du ha vissa förkunskaper för att kunna antas. Detta kallas för behörighet. För att kunna antas måste du uppfylla grundläggande behörighet. Till de flesta utbildningar krävs dessutom särskild behörighet.

I tillträdesreglerna anges också hur utbildningsplatserna ska fördelas när de inte räcker till alla behöriga sökande. Om antalet sökande är fler än antalet platser till en utbildning, görs ett urval.

Nya tillträdesregler

Den 7 juni 2007 tog riksdagen beslut om de förändringarna i reglerna för tillträde till högskoleutbildning. Det innebär förändringar i behörighets- meritvärderings- och urvalsreglerna till antagningen 2008 och 2010.

Viktiga förändringar från och med antagningen till höstterminen 2010:

- Du kan skaffa dig upp till 2,5 *meritpoäng*, som läggs till *jämförelsetalet* (medelvärdet). Maximalt *meritvärde* blir 22,50.
- [Läs mer om meritvärde och meritpoäng här](#)
- En ny urvalsgrupp införs, **direktgruppen (grupp I)**, där enbart det ursprungliga meritvärdet (jämförelsetal + meritpoäng) från de gymnasiala studierna räknas (inga kompletteringar alltså).
- [Läs mer om urval och urvalsgrupper här](#)
- Kraven för grundläggande behörighet skärps. Läs mer om grundläggande behörighet [här](#)
- Mindre fördelaktigt att komplettera (dvs. att läsa upp betyg och att läsa kurser som behövs för behörigheten).

Det kommer att bli viktigare att du får bra betyg från början, vare sig du går i gymnasieskolan eller gymnasial vuxenutbildning.

All komplettering – vare sig det handlar om att läsa upp betyg (konkurrenskomplettering) eller att läsa kurser som du behöver för behörighet (behörighetskomplettering) – kommer att innebära att du räknas in i en kompletteringsgrupp i urvalet.

Kompletteringsgruppen har betydligt färre platser än den direktgrupp du hamnar i om du inte har kompletterat.

Om du behörighetskompletterat så prövas du bara i kompletteringsgruppen.

Om du har konkurrenskompletterat (även om du läser meritkurser efter gymnasiet) så **prövas du i direktgruppen på ditt meritvärde utan de upplästa betygen och i kompletteringsgruppen på meritvärdet med komplettering.**

Läs mer under rubrikerna meritvärdering, meritkurser och urval

- Kurser inom ramen för **utökat program** räknas bara med i jämförelsetalet om de krävs för behörighet. För en meritkurs inom ramen för utökat program får du tillgodoräkna dig meritpoäng, men den påverkar inte jämförelsetalet. Rektor beslutar om utökat program.
- Idrott och hälsa räknas med:
För elever som påbörjat sina gymnasiestudier höstterminen 2007 eller senare räknas betyg i Idrott och hälsa som övriga kurser. För elever som påbörjat sina studier tidigare och avslutar dem före den 1 januari 2010 räknas betyg i Idrott och hälsa med i jämförelsetalet bara om det är behörighetsgivande och/eller höjer jämförelsetalet.

Skilda utbildningsanordnare

En del högskolor är enskilda utbildningsanordnare. Reglerna för grundläggande behörighet är desamma som gäller för all högskoleutbildning. Däremot beslutar de själva om villkoren för särskild behörighet och urvalsreglerna. Detta gäller för Chalmers tekniska högskola, Ersta Sköndal högskola, Röda Korsets sjuksköterskeskola, Sophiahemmet sjuksköterskeskola, Högskolan i Jönköping, Handelshögskolan i Stockholm samt SLU (Sveriges lantbruksuniversitet) som lyder direkt under Jordbruksdepartementet.

Om du vill veta mer, kontakta respektive **universitet/högskola** för mer information. Du kan också läsa mer under **Universitet och högskolor**.

Meritvärdering

Om du har all den behörighet som krävs kommer dina meriter att värderas. Det betyder att ett värde räknas ut med ditt gymnasie-, komvux, folkhögskole- eller högskolebetyg eller högskoleprovsresultat som grund. Med meritvärdet konkurrerar du sedan om utbildningsplatserna i urvalet.

Nedan ser du hur olika sorters betyg värderas i olika skolformer och hur meritvärdet, eller jämförelsetalet, räknas ut.

➤ **Gymnasie- och komvux betyg**

Olika skolformer har olika regler för meritvärdering. Nya svenska slutbetyg räknas ut till jämförelsetal i en skala upp till 20,00. Äldre svenska betyg räknas om till jämförelsetal i skala upp till 20,00. Utländska betyg räknas om till jämförelsetal i skalan 12,00-20,00.

➤ **Studieomdöme från folkhögskola**

En del utbildningar som kan läsas på folkhögskola ger grundläggande behörighet. Om du har läst en sådan utbildning blir studieomdömet ditt meritvärde. Studieomdömet räknas om till skala 1 till 4.

➤ **Högskolebetyg**

Även akademiska poäng kan meritvärderas. Antalet högskolepoäng du har registrerade vid sista anmälningsdag blir då ditt meritvärde.

➤ **Resultat från högskoleprovet**

Du kan få ett meritvärde genom resultat på högskoleprovet. Du måste ha ett resultat på lägst 0,1 poäng. Maxvärdet är 2,0.

Meritpoäng

Meritpoäng är extra poäng du kan skaffa i gymnasieskolan och genom komplettering

Du kan få maximalt 2,5 meritpoäng att lägga till ditt jämförelsetal genom att få lägst betyget godkänt i olika kombinationer av kurserna nedan. Du kan kvalificera dig för 4,5 meritpoäng, men du får alltså tillgodoräkna dig högst 2,5 poäng som läggs till jämförelsetalet (meritvärdet). Med andra ord får du maximalt 22,5 som meritvärde istället för maximalt 20 om du inte har läst meritkurser.

Meritpoäng får du som antingen har:

- slutbetyg från svensk gymnasieskola från 2003 eller senare, eller
- slutbetyg från svensk gymnasial vuxenutbildning med bara kurser enligt 2001 års kursplaner

Moderna språk, engelska, matte och områdeskurser ger meritpoäng enligt nedan:

❖ **Meritkurser i moderna språk:**

Steg 3 i ett språk ger 0,5 meritpoäng och steg 4 ger ytterligare 0,5 meritpoäng. Om steg 3 krävs för behörighet ger steg 4 1,0 meritpoäng. Maximalt 1,0 meritpoäng.

Om du kvalificerat dig för 1,0 meritpoäng enligt ovan, kan du få 0,5 meritpoäng för steg 5 i det aktuella språket eller 0,5 meritpoäng för lägst steg 2 i ett annat modernt språk. Du kan alltså inte få poäng för både steg 5 och steg 2. För meritkurser i moderna språk kan du alltså få sammanlagt 1,5 meritpoäng.

❖ **Meritkurser i engelska:**

Engelska B ger 0,5 meritpoäng och Engelska C ger ytterligare 0,5 meritpoäng. Om Engelska B krävs för behörighet ges inte meritpoäng för Engelska B och Engelska C ger ändå bara 0,5 poäng.

❖ **Meritkurser i matematik:**

Om matematik är ett krav för särskild behörighet ger en kurs på nivån över den behörighetsgivande kursen 0,5 meritpoäng. En kurs två nivåer över den behörighetsgivande ger ytterligare 0,5 meritpoäng.

Om matematik inte är ett krav för särskild behörighet ger kurs B och C vardera 0,5 poäng. Om Matematik D är behörighetsgivande är det bara Matematik E som ger meritpoäng. Om Matematik E är behörighetsgivande kan man inte få någon meritpoäng i matematik. Du kan få

maximalt 1,0 poäng i matematik. Matematik diskret och Matematik breddning ger inte meritpoäng.

❖ Meritkurser i form av områdeskurser:

Områdeskurser finns i områdesbehörigheterna och utgör fördjupning eller specialisering i ämnen som är relevanta, men ej behörighetsgivande, för den sökta utbildningen. En områdeskurs som omfattar 100 poäng ger 0,5 meritpoäng och en kurs på 50 poäng ger 0,25 poäng. Du får tillgodoräkna dig meritpoäng för högst två 50-poängs områdeskurser. Det är möjligt att få tillgodoräkna sig två breddningskurser i samma ämne. Områdeskurser ger maximalt 1,0 meritpoäng. Observera att områdeskurserna ger meritpoäng bara när du söker en utbildning som har den aktuella områdesbehörigheten som behörighetskrav.

Övergångsregel: Möjligheten att tillgodoräkna sig meritpoäng kommer gälla alla som har slutbetyg från de kursplaner som infördes i gymnasieskolan hösten 2000, och på komvux den 1 juli 2001, och framåt. Om din utbildning är äldre än så får du inte tillgodoräkna dig några meritpoäng. Då kan du alltså få max 20,0 i meritvärde, samtidigt som de med nyare utbildning kan komma upp i 22,5.

Urval

Till många utbildningar räcker inte antalet platser till alla sökande. Då måste ett urval göras. En förutsättning för att du ska kunna vara med i urval är att du uppfyller alla behörighetskrav och att du har ett meritvärde. Urvalet sker i två steg, urval 1 och urval 2.

I urvalet fördelas platserna mellan behöriga sökande. Du konkurrerar med andra behöriga sökande med ditt meritvärde. Urvalet resulterar i att du blir antagen, reservplacerad eller struken. Detta meddelas i antagningsbesked 1 efter urval 1 och i antagningsbesked 2 efter urval 2.

Sökande som är behöriga men som inte har ett meritvärde kan mycket sällan få en plats. Dessa hamnar utanför ordinarie urval och får endast en plats om det finns någon kvar när alla behöriga sökande tilldelats en plats. Detta kan t e x gälla sökande som har ett äldre betyg från gymnasiet som fortfarande ger behörighet men inget meritvärde.

Urvalsgrupper

Tre urvalsgrupper för sökande på grundnivå

- **BG** och **BF** - betygsurval
- **HP** - provurval

Om du redan har studerat på universitet eller högskola rangordnas du efter antalet högskolepoäng i urvalsgruppen **AP**.

Fördelning av platser

Minst en tredjedel av platserna på varje utbildning tillsätts i betygsurvalet och minst en tredjedel tillsätts i provurvalet. Dessutom har högskolan möjlighet att själv bestämma urvalet till högst en tredjedel av platserna. Antalet platser och hur de ska fördelas bestäms av högskolorna.

Betygsurvalet

En förutsättning för att du ska kunna delta i betygsurvalet är att du uppfyller alla behörighetskrav och har en gymnasie- komvux eller folkhögskoleutbildning som kan meritvärderas.

Två grupper i betygsurvalet: BG och BF

Platserna fördelas i proportion till antalet behöriga sökande i respektive urvalsgrupp.

1. BG

I betygsgruppen konkurrerar du med ditt jämförelsetal från till exempel

- slutbetyg från gymnasieskolans program
- slutbetyg från komvux
- samlat betygskort från komvux (som berättigar till urvalsplacering). Betygsskala IG- MVG.
- avgångsbetyg från gymnasieskolans linjer eller motsvarande
- avgångsbetyg från gymnasieskolans så kallade mellanårsprogram från 1995 och 1996, med sifferbetyg
- avgångsbetyg från komvux med enbart sifferbetyg eller både siffer- och bokstavs-betyg
- samlat betygskort från komvux (som berättigar till urvalsplacering) med enbart sifferbetyg eller både siffer- och bokstavs-betyg
- avslutad utländsk eller internationell gymnasieutbildning (till exempel International Baccalaureate). Betygsskala siffror 1-5 eller siffror och bokstäver blandat 1-5 och IG- MVG.

2. BF

I folkhögskolegruppen konkurrerar du med ditt studieomdöme från en avslutad utbildning från folkhögskola.

Det krävs ett intyg om grundläggande/allmän behörighet från folkhögskolan för att få delta i denna urvalsgrupp. Ett sådant intyg måste utfärdas av folkhögskolan på en särskild blankett som heter "Intyg för behörighet till högskolestudier".

Observera att du kan uppfylla alla behörighetskrav men inte ha ett meritvärde att konkurrera med. Så är fallet till exempel om du är behörig enligt 25:4-regeln och för att få ett meritvärde måste du i så fall göra högskoleprovet.

Provrval

Provrvalet baseras på resultat från högskoleprovet. För att du ska kunna delta i provrvalet måste du uppfylla **alla** behörighetskrav. Du måste **också ha** ett högskoleprovsresultat som är **högst 5 år gammalt**. Högskoleprovsresultatet är ditt

meritvärde. Den lägsta poäng som räknas är 0,1 poäng och du kan ha maximalt 2,0 poäng.

Observera att HA - gruppen togs bort från och med antagning till höstterminen 2008. Det innebär att det inte längre är möjligt att lägga till 0.5 poäng till högskoleprovsresultatet, om man arbetat halvtid minst 5 år.

Akademiska poäng (AP)

I urvalsgruppen AP konkurrerar du som redan har läst på universitet eller högskola.

Urvalsgruppen AP är vanlig vid antagningen till kurser.